

Uddrag af

Håndbog

over

trin og udtryk i dansk folkedans

Udgivet af Foreningen til Folkedansens Fremme

København - Anno 1991

samt andre kilder

BEGREBER

*1. Udgave
Juni 2010*

Begreber

Vending

I nedenstående forklaring anvendes 8 trin til venstre og 8 trin til højre.

Danser man gangtrin, løbetrin, ærøtrin, hoptrin, chassétrin, valsetrin eller hopsatrin med almindelig fatning eller ryggreb, foregår vendingen i overgangen mellem 8. og 9. trin, idet man ændrer retning uden at skifte fatning.

Med andre fatninger foretages vendingen på 9. trin. Dette danses på stedet, idet der samtidig drejes højre omkring. Man fortsætter derpå i den anden retning. Når ikke andet nævnes, foretages vendinger med ansigtet ind mod dansefigurens midte.

Hovedreglen er, at bevægelsen begynder til venstre med venstre fod, både for herrer og damer.

Vending med hurretrin foretages ved, at bageste fod på 8. trin svinges ind foran forreste fod, hvorefter der fortsættes med omvendte hurretrin.

Danser man sidegangstrin eller sideløbstrin, skifter man retning i overgangen mellem 8. og 9. trin.

Danser man enhåndsmølle, skifter man fra fatning med højre hånd til fatning med venstre hånd, når man vender.

Afdeling

Afdeling er betegnelsen for en del af en dansebeskrivelse. Afdelingerne benævnes a), b), c) o.s.v.

Tur

Tur er betegnelsen for én gennemdansning af alle afdelinger i en dans. Betegnelsen bruges i danse, hvori der er ændringer i en eller flere afdelinger i hver af gennemdansningerne.

Front

Front har to forskellige betydninger:

I forhold til dansepladsen:

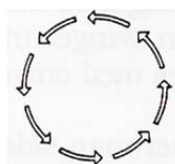
For at have et fast udgangspunkt for angivelse af danseretning og bevægelse, benævnes den side af salen eller dansepladsen, hvor musikken befinder sig, som fronten.

I forhold til en person:

Front betegner forsiden på en person.

I danseretningen

Begrebet "I danseretningen" angiver en bevægelsesretning til højre set fra et sted uden for dansegruppen.

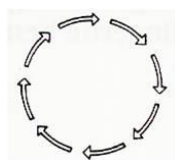

Ret om i salen

Ret om i salen er det samme som "I danseretningen".

Mod danseretningen

Begrebet "Mod danseretningen" angiver en bevægelsesretning til venstre set fra et sted uden for dansegruppen.

Avet om i salen

Avet om i salen er det samme som "Mod danseretningen"

Bevægelsesretning

Bevægelsesretning er den retning, man bevæger sig i.

Omdansning

Omdansning har to forskellige betydninger:

På stedet:

Betegnelse for omdrejning på stedet.

Rundt i salen:

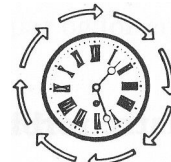
Betegnelse for en bevægelse rundt i salen under omdrejning.

Sving egen

Sving egen er parvis omdansning på stedet med almindelig fatning.

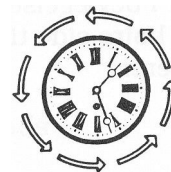
Medsols (med solen)

Begrebet medsols angiver en bevægelsesretning med uret.

Modsols (mod solen)

Begrebet modsols angiver en bevægelsesretning mod uret.

Ret om

Ved ret om forstås en drejning højre om, d.v.s. med uret.

Avet om

Ved avet om forstås en drejning venstre om, d.v.s. mod uret.

Dans ud i salen

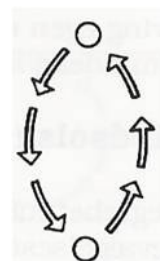
Dans ud i salen betyder, at man i gruppedanse opløser gruppen og fortsætter parvis i dansesalen.

Eftermad

Eftermad er betegnelsen for en pardans, som danses umiddelbart efter en gruppedans.

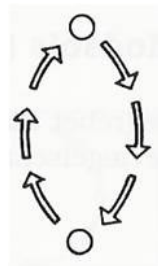
Højre forbi

Ved højre forbi forstås en bevægelsesretning, hvor man, såfremt man har front i bevægelsesretningen, passerer med venstre side til den/dem, man passerer.

Venstre forbi

Ved venstre forbi forstås en bevægelsesretning, hvor man, såfremt man har front i bevægelsesretningen, passerer med højre side til den/dem, man passerer.

Egen danser

Egen danser er den danser, man har ved begyndelsen af en dans, eller når dansen begynder forfra efter et partnerskift.

Fremmed danser

Fremmed danser er den af de to dansere, man har ved sin side, og som ikke er egen danser.

Sidedanser

En sidedanser er en danser, der står ved siden af én selv.

Modstående danser

Modstående danser er den danser, der i gruppeopstilling står over for én selv.

Modstående par

Modstående par er det par, der står over for én selv.

Modsatte plads

Begrebet modsatte plads bruges både for par og for en danser.

For par:

For en danser:

Modsatte plads

Modsatte plads

D H

X

H D

X

Egen plads

Egen plads

Åbne

At åbne er betegnelsen for en figur, hvor danserne i et par bevæger sig fra og mod hinanden for at give plads for andre dansere.

Krydse

At krydse er betegnelsen for en figur, hvor et par bevæger sig således, at de to danseres bevægelsesbaner krydser hinanden.

Opføring

Opføring er betegnelsen for en del af en dans, som gentages i hver gennemdansning, og hvor nogle danser, mens andre står stille.

Opførende

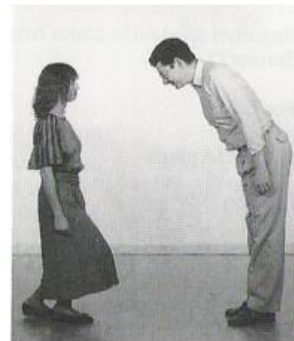
Opførende betegner den eller de dansere, der danser opføring.

Kompliment

Kompliment er en betegnelse for at hilse på hinanden.

Herrerne bukker eller nikker.

Almindeligvis nejer damerne, men de kan også nikke eller bukke.

Klap

Klap foretages lette og rytmiske og almindeligvis i egne hænder.

Smede

At smede er betegnelsen for en kombination af op til 4 forskellige klap foretaget af 2 dansere.

Klap i egne hænder. Klap i hinandens højre hånd. Klap i hinandens venstre hånd.

Klap i begge hænder

(hinandens, uden at krydse armene).

Antal og rækkefølge varierer fra dans til dans.

Appel

Appel er et let rytmisk tramp i gulvet med den ene fod. I møller, kredse og lignende, der danses med vending, markeres vendingen ofte med en appel.

Vinde garn (vinde nølegarn)

At vinde garn udføres ved med vandrette underarme at føre de knyttede hænder rundt om hinanden. Den ene arm føres væk fra kroppen og rundt, mens den anden arm føres mod kroppen og rundt. Omdrejningen udføres skiftevis den ene og den anden vej rundt.

Tvinde tobak

At tvinde tobak er det samme som at vinde garn.

Spille med guldæbler

Spille med guldæbler udføres af to dansere der har front mod hinanden.

Man tager hinanden i højre hånd. Hænderne føres opad og slippes, hvorefter de føres i en bue udad og nedad.

Idet der slippes, påbegyndes samme bevægelse med venstre hånd.

Armenes bevægelser følger dansens rytme.

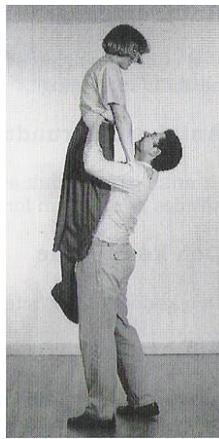
Svippe

Begrebet svippe anvendes i rækkedanse, hvor to par danser kæde.

Det par, der svipper, danser med front mod egen danser og højre enhåndsfatning en halv gang rundt. Svippet kan indlede eller afslutte kæden.

Løfte damen ⇨

Hæl og tå

Rulle

Begrebet rulle er beskrevet under de enkelte danse.

Tyrolerkast

Begrebet tyrolerkast er beskrevet under de enkelte danse.

Tyrolersving

Begrebet tyrolersving er beskrevet under de enkelte danse.

Antal omgange

Ved et antal omgange forstås en bevægelse rundt et bestemt antal gange.

Antal gange rundt

Et antal gange rundt angiver et tilnærmelsesvist antal, således at man kan fortsætte dansen på en naturlig måde.

Den kønne side

Den kønne side er betegnelsen for fronten på en person.

Stå over

At stå over anvendes i rækkedanse og betyder, at man ikke er med i én eller flere gennemdansninger.

Indvendig fod (inderste fod)

Indvendig fod betegner ved opstillinger med siden til dansepartneren den fod, der er nærmest dansepartneren.

Udvendig fod (yderste fod)

Udvendig fod betegner ved opstillinger med siden til dansepartneren den fod, der er længst væk fra dansepartneren.

Forreste fod

Forreste fod betegner ved sidelæns bevægelse eller omdrejning den fod, der er forrest i bevægelsesretningen, idet bevægelsen begynder.

Bageste fod

Bageste fod betegner ved sidelæns bevægelse eller omdrejning den fod, der er bagest i bevægelsesretningen, idet bevægelsen begynder.